

MEMORIU

asupra Propunerii legislative privind Parteneriatul Civil

Doamnelor și domnilor, membri ai Parlamentului României,

„Coaliția pentru familie”, organism civic informal, vă solicită ferm, prin semnatarele prezentului Memoriu (conform listei de la final) să **RESPINGEȚI Propunerea legislativă privind Parteneriatul Civil**, pentru considerentele ce se vor arăta în paginile următoare.

SUMARUL MEMORIULUI

1. Crearea de reglementări paralele cu cele ale instituției căsătoriei; subminarea căsătoriei și a familiei; încălcarea Codului Civil și a Constituției României
 - 1.1. O „avanpremieră” a „căsătoriei” între persoanele de același sex și a legiferării poligamiei
 - 1.2. Absența unei nevoi obiective de reglementare
 - 1.3. Inexistența unei discriminări în legislația actuală privind familia
2. Încălcarea principiului interesului superior al copilului și discriminarea copiilor
3. Crearea de obligații nejustificate bugetului public și angajatorilor
4. Alte aspecte juridice
5. Perspectiva filosofiei dreptului: legislația trebuie să respecte morala
6. O abordare din perspectivă sociologică

CONCLUZIE

1. Crearea de reglementări paralele cu cele ale instituției căsătoriei; subminarea căsătoriei și a familiei

I. Introducerea noțiunii juridice de „parteneriat” este **lipsită de interes**, având în vedere că această propunere legislativă explică parteneriatul civil ca fiind „o consimțire a conviețuirii”¹ între două persoane adulte, în baza afecțiunii, respectului și sprijinului reciproc și a egalității în drepturi, întocmai cum este deja prevăzută în Codul civil instituția căsătoriei. **Este nu doar fără sens ca legiuitorul să reglementeze ceea ce există deja în legea română, dar și interzis**, prin legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, care prevede la art. 16 că „**în procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări (...) în două sau mai multe acte normative**”.

Parteneriatul civil nu este altceva decât transpunerea dispozițiilor referitoare la căsătorie, existente în Codul civil, în ceea ce privește condițiile de fond, formalitățile pentru încheierea căsătoriei, formalitățile ulterioare încheierii căsătoriei, cazurile de nulitate, drepturile și obligațiile patrimoniale ale soților, dreptul la moștenire și desfacerea căsătoriei. Interesant este că „**fidelitatea și sprijinul moral**”, care se regăsesc în Codul Civil (art 309 (1)) ca „drepturi și îndatoriri personale” ale soților, nu sunt elemente luate în considerare în parteneriatele civile; în inițiativa legislativă s-a preluat din Codul civil doar ceea ce ține de drepturile și obligațiile **patrimoniale** ale soților. De aici se înțelege că aceste uniuni nu obligă la sprijin, suport și fidelitate, ci caută doar **asigurarea din punct de vedere material**.

Apreciem că, prin lipsa acestor îndatoriri personale, adoptarea parteneriatelor civile va duce la **de-motivarea tinerilor de a se căsători**, adică la o **diminuare a importanței căsătoriei**, ceea ce înseamnă **subminarea unei valori esențiale în societate**. Există numeroase studii sociologice din care rezultă că doar căsătoria oferă un mediu optim pentru creșterea, dezvoltarea și educarea corespunzătoare a copiilor (pe larg la cap. 2).

Din datele Institutului Național de Statistică, reiese că românii se căsătoresc tot mai rar și la vârste tot mai înaintate. Acest fenomen are, pe termen mediu și lung, un efect nefast asupra evoluției biologice și demografice a poporului român, pentru că amânarea căsătoriei presupune de cele mai multe ori și o amânare a deciziei de a avea copii.

Numărul de căsătorii din România este într-o descreștere continuă din 2007, când s-au înregistrat oficial 189.240 de mariaje, în 2008 – 149.439, în 2009 – 134.275, în 2010 – 115.778, iar în 2011 - 105.599. Rata divorțurilor (numărul de căsătorii desfăcute/100) a

¹ Expunerea de motive la propunerea legislativă.

crescut alarmant, de la 19,2 în 2007 la 33,9 în 2011. Cuplurile cu minori au reprezentat, în 2010, 46% din totalul cuplurilor care divorțează.

Ar fi așadar conform cu interesul statului român să încurajeze căsătoria, nu să o descurajeze încă și mai mult prin oferirea unor false „alternative”, instabile și ușor de desfăcut - precum „parteneriatul”.

II. În cuprinsul expunerii de motive se face în mod repetat referire la o pretinsă nevoie de a recunoaște „familia” întemeiată pe parteneriatul civil, ceea ce contravine Constituției și Codului Civil.

Astfel, expresiile „Recunoașterea acestor familii în afara sferei căsătoriei”, „coexistența tipurilor de familii în forme diverse, de tipul cuplurilor ce decid să coabiteze în afara căsătoriei sau nu pot să se căsătorească” sau „cuplurile care decid să își organizeze astfel viața de familie” arată clar că **inițiatorii fortează adoptarea unor prevederi aflate în contradicție flagrantă cu art. 258 ș.u. din Legea nr. 287/2009 privind Codul Civil**, prin care statul se obligă să *ocrotească* și deci să ofere protecție specială *familiei întemeiată pe căsătoria liber consimțită între bărbat și femeie, pe egalitatea acestora precum și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea și educarea copiilor lor*, **precum și cu legea fundamentală, care statuează același lucru la art. 48.**

Legătura între cele două instituții, Familia și Căsătoria, este indisolubilă, nicio familie neputând fi întemeiată în afara căsătoriei.

Atragem totodată atenția că **NU există nicio obligație a statului român de a oferi cuplurilor coabitante protecție egală în fața legii cu familia întemeiată pe căsătorie**², așa cum eronat se afirmă în expunerea de motive. Dimpotrivă, tratatele internaționale la care România este parte, și care se reflectă în legislația internă actuală, fac referire la familia întemeiată pe căsătoria între un bărbat și o femeie și nu altfel.

1. 1. O „avanpremieră” a „căsătoriei” între persoanele de același sex și a legiferării poligamiei

„Eu am deja în vedere un proiect de lege care să reglementeze parteneriatul civil între persoanele heterosexuale sau persoane de același sex pe model francez. În Franța, mai întâi a fost adoptată legea privind parteneriatele civile, iar la începutul acestui an a fost adoptată legea privind drepturile cuplurilor de același sex de a se căsători.” (Remus Cernea, inițiator al propunerii legislative privind parteneriatul civil, declarație pentru Mediafax, 12 aprilie 2013)

² A se vedea articolul 9 al Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, <http://eur-lex.europa.eu/ro/treaties/dat/32007X1214/htm/C2007303RO.01000101.htm>: „Dreptul la căsătorie și dreptul de a întemeia o familie sunt garantate în conformitate cu legile interne care reglementează exercitarea acestor drepturi.”

Așa cum am arătat, pentru cuplul heterosexual, parteneriatul civil este inutil. De aceea, apreciem că aceste parteneriate civile nu sunt aduse în prim-plan decât pentru a **deschide calea așa-zisei „căsătorii” între bărbații homosexuali sau femeile lesbiene și a filiației pentru aceste cupluri, fie prin adopție, fie prin reproducere asistată („fabricarea de copii”)**.

Acestea sunt în fapt și obiectivele asumate public, în repetate rânduri, atât de inițiatorul principal al propunerii legislative, deputatul Remus Cernea, cât și de organizațiile non-guvernamentale care îl susțin.

Proiectul deja discută despre cei doi parteneri ca despre doi membri ai unei familii fondate „în afara sferei căsătoriei”³, acordându-le drepturi în acest sens: drept de moștenire, dreptul la protecție pentru victimelor violenței în familie (Legea nr. 217/2003); dreptul la zile libere - care în prezent se acordă doar în cazul unor evenimente familiale deosebite⁴. Ba chiar, în expunerea de motive a inițiativei legislative se menționează ca fiind „cunoscut și sub numele de coabitare sau uniune consensuală, parteneriatul civil a premers căsătoriei din perspectiva dreptului civil”.

Menirea parteneriatelor civile nu este alta decât **a face încetul cu încetul acceptabilă ideea de „căsătorie” între homosexuali, lesbiene ori transsexuali**. Exemplul cel mai elocvent este Franța. În 1998, Elisabeth Guigou, inițiatoarea proiectului de lege privind parteneriatele civile în Franța, a jurat că acest pas nu va duce la legalizarea căsătoriilor între persoanele de același sex. Și iată-o în 2012: cu ocazia legalizării căsătoriei între persoanele de același sex și a adopției de copii pentru cuplurile gay, ea a recunoscut că în 1998 **a mințit, pentru că altfel... parteneriatele nu ar fi fost adoptate!**

Experiența tuturor statelor care au legalizat căsătoriile între persoanele de același sex este grăitoare⁵:

Stat	An legalizare part. civil	Legalizare „căsătorii” homosexuale
Danemarca	1989	2012
Norvegia	1993	2001
Suedia	1995	2009
Islanda	1996	2010
Belgia	1998	2003
Franța	1999	2013
Marea Britanie	2005	2013
Olanda	1999	2001
Elveția	2005	Se discută de cca. 2 ani despre instituirea prin legea a „căsătoriei” gay
Croația	2006	La 1 decembrie a avut loc un referendum

³ Expunerea de motive la propunerea legislativă.

⁴ Art. 147, alin. 1 din Codul muncii.

⁵ A se vedea și documentul [« Mariage des personnes de même sexe et homoparentalité »](#), législation comparé, Sénat français, noiembrie 2012, pe care îl atașăm în format electronic.

		național pe tema căsătoriei, la inițiativa unei coaliții conservatoare, soldat cu succes
Finlanda	2002	Déjà 2 propuneri legislative pentru legalizarea „căsătoriei” gay a fost respinse. Se pregătește o a treia
Slovenia	2005	Codul Familiei, adoptat în 2011 și care permitea „căsătoria” gay a fost anulat prin referendum
Germania	2001	În aceste state, prin modificări succesive ale legii și prin decizii ale instanței, s-a ajuns ca diferența între parteneriat și căsătorie să rămână doar una de denumire, drepturile fiind cvasi-identice
Luxemburg	2004	
Ungaria	2009	Este unicul caz în care, prin modificarea Constituției în sensul restricționării căsătoriei la cuplurile de sexe opuse (2012), politicienii au urmat o tendință diferită, în urma accederii la putere a conservatorilor

În afară de acestea, au mai legalizat direct „căsătoria” homosexuală Spania (2005) și Portugalia (2010), țări în care a existat o voință politică în acest sens suficientă.

Așadar, parteneriatele civile trebuie privite numai în acest context, căci **în aproape nicio țară unde acestea au fost instituite, legislativul nu s-a putut opri aici, el fiind supus unei presiuni imense din partea lobby-ului homosexual și „obligat” să răspundă tuturor revendicărilor acestora:** reglementarea „căsătoriei”, a adopției de copii și a tehnicilor de procreare asistate medical destinate acestor cupluri.

PERICOLUL POLIGAMIEI. Dacă singurele criterii valide sunt ca persoanele ce încheie parteneriatul să fie adulte și să își exprime consimțământul (art. 5 lit. a și art. 10(1)), respectiv dacă legea trebuie să interzică „orice formă de discriminare” (conform art. 33 al propunerii legislative) și să promoveze egalitatea în drepturi, atunci nu se justifică rostul reglementărilor restrictive (art. 5 lit. c, art. 7 lit. a) referitoare la imposibilitatea încheierii de parteneriate între mai mult de 2 persoane sau de parteneriate între rude, altfel decât prin intenția inițiatorilor ca acestea să fie eliminate ulterior, după ce șocul inițial va trece iar opinia publică se va fi obișnuit cu noua normă socială.

Într-adevăr, privind spre țările care au redefinit deja familia și norma maritală, următorul pas logic pare a fi **poligamia**:

a. În Canada, prima țară din lume care a legalizat „căsătoria” unisex există deja grupări de lobby precum „Canadian Polyamory Advocacy Association”, care solicită public recunoașterea poligamiei⁶.

b. În Brazilia, în luna iunie 2012 s-a înregistrat primul parteneriat civil între 3 persoane⁷. Deși legea inițială prevedea aceleași restricții „liniștitoare” ca PL inițiată

⁶<http://www.vancouversun.com/life/Polyamorists+hope+gain+same+legal+recognition+other+Canadian+couples/8468222/story.html>

de dl. Cernea, modificarea ei a venit ca urmare a presiunilor și solicitărilor de „egalitate” ale lobby-ului homosexual și poligam.

c. Aceeași tendință se manifestă și în SUA, pe fondul abrogării de către Curtea Supremă a „Defense of Marriage Act” (legea federală de protejarea a căsătoriei). Anita Wagner Illig, lidera grupării „Practical Polyamory”, a mulțumit homosexualilor pentru eforturile făcute în direcția „egalității căsătoriei”⁸ arătând că grupările de poliamoriști vor putea cere recunoașterea legală a uniunilor lor: „A favorable outcome for marriage equality is a favorable outcome for multi-partner marriage, because the opposition cannot argue lack of precedent for legalizing marriage for other forms of non-traditional relationships.”

d. Tot în SUA, scriitoarea feministă Jillian Keenan apreciază⁹ că „deși Curtea Supremă și noi cu toții suntem concentrați pe dreptul omului la egalitatea căsătoriei, să nu uităm că lupta nu se încheie cu mariajul între persoane de același sex. Trebuie să legalizăm și poligamia. Legalizarea poligamiei este o schimbare constituțională, feministă și pozitivă”. „Noi, femeile, putem să luăm propriile decizii. Dacă o femeie vrea să se căsătorească cu un bărbat, foarte bine. Dacă o femeie vrea să se căsătorească cu o femeie, și asta e bine. Dacă o femeie vrea să se căsătorească cu un bărbat care mai are trei soții... aceasta este decizia ei.”

1. 2. Absența unei nevoi obiective de reglementare

„Le mariage pour tous, c’est un changement de civilisations” („Căsătoria pentru toți este o schimbare de civilizații” – Christine Taubira, ministra Justiției din Franța, autoarea legii care permite „căsătoria” între persoane de același sex și adopția de copii de către aceste cupluri)

Motivarea propunerii legislative nu conține elementele cerute de normele în vigoare¹⁰ pentru a-i putea fi înțeleasă utilitatea, impactul asupra societății, sistemului juridic, economiei ori bugetului, precum și care ar fi insuficiențele legislației în vigoare care se doresc a fi corectate. De asemenea, nu este expusă nicio recomandare a unui specialist în domeniu, nicio concluzie a unei lucrări de cercetare, nu a fost efectuat vreun studiu sau vreo consultare derulată în vederea elaborării proiectului de act normativ. Practic, propunerea nu se susține, întrucât nu se identifică nicio nevoie obiectivă a societății care să nu își găsească rezolvare prin reglementările deja existente.

⁷ <http://www.semneletimpului.ro/stirescurta/Brazilia--Prima-casatorie-intre-3-parteneri-starneste-revolta-7287.html>

⁸ http://articles.chicagotribune.com/2013-07-02/opinion/ct-oped-0702-byrne-20130702_1_traditional-marriage-marriage-act-gay-marriage

⁹ <http://bpnews.net/BPFirstPerson.asp?ID=40218>

¹⁰ Art. 6 și 31 din legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

Argumentele prezentate în *Expunerea de motive* ignoră realitatea socială românească și încearcă inducerea unor schimbări sociale și comportamentale forțate, prin crearea unei cereri care nu există de fapt.

A susține existența unei forme „parteneriale” în cultura familială românească dovedește ignorarea deplină a specificului societății românești. Fenomenul concubinajului, înregistrat statistic, nu este grăitor decât pentru o situație de moment a cuplurilor. Dimpotrivă, familia (din care căsătoria face parte ca instituție subordonată) este una dintre valorile care se bucură de cea mai mare apreciere din partea societății românești: 86% dintre români apreciază că familia este foarte importantă¹¹. (A se vedea pe larg la cap. 8, mai jos).

1.3. Inexistența unei discriminări în legislația actuală privind familia

În România, familia se întemeiază pe căsătorie¹², iar dreptul de a te căsători este unul nediscriminatoriu. Orice persoană majoră și în deplinătatea facultăților mintale, adică îndeplinind condițiile impuse de Codul Civil, are dreptul de a se căsători, iar soții **sunt egali în drepturi; așadar, în România nu există nicio discriminare între soți.**

La întrebarea „Cu cine te poți căsători?” desigur că **statul trebuie să ofere limitele** în care se poate încadra răspunsul, deoarece **are obligația de a păstra valorile culturale ale nației și de a-i asigura viitorul**. Astfel, statul consideră, așa cum este firesc, că te poți căsători cu o persoană cu care, cel puțin teoretic¹³, poți aduce urmași și deci noi membri în societate. Legea (Codul civil) pune înaintea capriciilor unei minorități valorile publice, interesul minorilor și **morala**.

A nu discrimina nu înseamnă a crea egalitate între toți cetățenii unui stat indiferent de situația lor, pentru că nu orice egalitate este justă sau nediscriminatorie¹⁴. Legiuitorul trebuie să trateze diferit situații care sunt diferite. Ar fi injust să fie tratate în același fel situații care sunt în mod obiectiv diferite, căci nu toate situațiile au aceeași valoare socială. **Adevărata nediscriminare este egalitatea progresivă, adică a i se da fiecăruia ce i se cuvine, în funcție de situația obiectivă în care se află și de participarea sa la binele comun al societății.** Nici Convenția Europeană a Drepturilor Omului, nici normele Consiliului Europei, nici deciziile CEDO nu garantează un drept general la egalitate, ci doar un drept la nediscriminare în exercitarea drepturilor garantate de Convenție.

Astfel, **nicio analogie nu poate fi făcută între un „cuplu” format din persoane de același sex și un cuplu format dintr-un bărbat și o femeie, situațiile fiind diferite din punct de vedere obiectiv.** Deci, **lipsa tratamentului egal nu poate însemna, în acest caz, discriminare.**

¹¹ Etapa 2008 a *European Values Survey*.

¹² Art. 48 al Constituției României, republicată.

¹³ Există și cupluri de heterosexuali care nu pot concepe, însă acestea sunt situații de excepție, patologice.

¹⁴ *Thlimmenos c. Grecia*, n° 34369/97, hotărârea din 6 aprilie 2000, §§ 41-48.

Mai mult, România este una din cele 13 țări ale Uniunii Europene care au adoptat integral legislația anti-discriminare pe criterii LGBT¹⁵!

Chiar dacă am presupune că „cuplurile” de același sex s-ar găsi în aceeași situație obiectivă din punct de vedere al dreptului familiei ca și cuplurile din persoane de sexe diferite, **„protecția familiei în sensul tradițional constituie în principiu un motiv important și legitim care ar putea justifica o diferență de tratament”¹⁶** și prin urmare ar fi justificat și rezonabil din partea statului să nu le acorde același statut juridic¹⁷.

Nu trebuie uitat că discutăm despre familie, iar aceasta nu poate fi decât opera comună a bărbatului și a femeii care duc o viață împreună și care, căsătorindu-se, își asumă un angajament în acest sens. Căsătoria este protejată de articolul 12 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului referitor la dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie și de articolul 8, care statuează dreptul la respectul pentru viața familială. Acest din urma articol protejează familia *de jure* sau *de facto* deja existentă, fie ea restrânsă (tata, mama și copiii) sau extinsă (prin existența legăturilor de sânge sau a legăturilor strânse, dar care au întotdeauna ca referință familia restrânsă). **Referința articolelor 12 și 8 din Convenție este întotdeauna familia constituită prin uniunea dintre un bărbat și o femeie¹⁸.**

Prin abuz, orice lucru bun poate deveni nociv și tocmai de aceea principiul nediscriminării **nu trebuie uzitat în mod abuziv, căci, în acest fel, nediscriminarea devine extrem de periculoasă**, putând să ducă la un haos ce va împinge spre distrugerea omenirii. Astfel, **ne putem trezi foarte ușor cu situația în care pedofilii se vor considera discriminați; la fel poligamii, zoofili, necrofili** ș.a.m.d. Căci, deși astăzi anumite situații ni se par de necrezut, ele ar putea deveni reale într-o anumită perioadă de timp, așa cum o căsătorie între doi homosexuali sau între două lesbiene părea de neimaginat acum 20-30 de ani¹⁹. Să ne imaginăm o Românie, peste câteva zeci de ani, în care **pedofili, poligami, zoofili ori alți devianți trăiesc sub protecția statului**. Cu siguranță nu asta ne dorim pentru copiii și nepoții noștri, pentru viitorul poporului nostru și de aceea astăzi trebuie spus „nu” parteneriatelor civile, care nu vor face decât să deschidă calea spre un astfel de viitor.

2. Încălcarea principiului interesului superior al copilului

„Acest triumphi de adevăruri imuabile, tatăl, mama și copilul, nu poate fi distrus; în schimb, civilizațiile care îl nesocotesc se distrug.” (G. K. Chesterton)

Parteneriatul civil este gândit pentru cei de trăiesc din „pasiuni”, fără a avea curajul de a-și asuma un angajament și încurajează astfel o societate în care să primeze comoditatea,

¹⁵ http://en.wikipedia.org/wiki/LGBT_rights_in_the_European_Union

¹⁶ *Mata Estevez c. Spania*, n° 56501/00, decizia din 10 mai 2001.

¹⁷ *Mutatis mutandis Thlimmenos c. Grecia*, n° 34369/97, hotărârea din 6 aprilie 2000, §§ 41-48.

¹⁸ Centrul European pentru Lege și Justiție - Dreptul bărbatului și al femeii de a se căsători și de a întemeia o familie, studiu, 2013

¹⁹ Lucruri de neimaginat odată deja se întâmplă, în prezent existând un curent academic în creștere care propune legalizarea pedofiliei prin transformarea acestei în „orientare sexuală”.

iresponsabilitatea și plăcerea sexuală²⁰. De aceea, în proiectul de act normativ nu se amintește de situația copiilor ajunși în mijlocul unui astfel de parteneriat, decât în cazul în care cei doi parteneri se despart, ca ultimă prevedere (art. 30 (6)).

Întrebarea este în ce situație se vor regăsi copiii ce cresc în astfel de parteneriate? Care le sunt drepturile? Cei doi parteneri pot adopta sau pot lua în plasament un copil? Cum este protejat interesul superior al copilului, din moment ce nu se face nicio referire la creșterea și educarea copiilor prinși în mijlocul unui astfel de parteneriat (născuți sau crescuți)?

Evident, copiii născuți în timpul parteneriatului civil rămân copii din afara căsătoriei și deci nu beneficiază de prezumția de paternitate. Nici situația adopțiilor în cadrul parteneriatului nu este rezolvată - și nici nu poate fi rezolvată, de vreme ce **toate dispozițiile referitoare la copii se circumscriu instituției Căsătoriei, pe care parteneriatul urmărește să o submineze.**

Așadar, inițiatorii au trecut cu mare lejeritate peste subiectul copiilor născuți în timpul parteneriatului, dovedind mica importanță pe care o acordă copiilor și drepturilor lor. Propunerea încalcă din nou normele de tehnică legislativă²¹, care impun ca soluțiile legislative preconizate prin proiectul de act normativ să acopere întreaga problemă a relațiilor sociale ce reprezintă obiectul de reglementare, pentru a se evita lacunele legislative.

Pentru a se dezvolta pe deplin, nu e suficient pentru un copil ca el să fie iubit. El trebuie în primul rând să fie primit, crescut și educat într-o anumită structură relațională care să îi permită să se diferențieze subiectiv și social, să își cunoască originile și identitatea, să aibă **o filiație clară**, un mediu stabil, pentru a putea să se structureze afectiv.

Copilul are nevoie de această diferență și complementaritate sexuală și de relația de iubire întrupată care există între părinții săi. El **are nevoie de un tată și de o mamă**. Pentru a garanta nevoile reale și fundamentale ale copilului, adică ceea ce este *cel mai bine* pentru un copil, instrumentele internaționale le-au recunoscut și transpus în principiul „*interesului superior al copilului*” (principiu absolut și care primează asupra oricărui alt interes²²) și în drepturile copiilor²³: **dreptul copilului de a fi juridic protejat înainte și după naștere²⁴, dreptul copilului de a-și păstra identitatea²⁵, dreptul copilului de a fi conceput, de a**

²⁰ Din moment ce, atunci când nu-ți mai convine să fii cu partenerul tău, în 30 de zile ești “eliberat” și poți trece la următorul!

²¹ Art. 24, alin. 1 din legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

²² *Neulinger si Shuruk c. Elvetia*, n° 41615/07, hotărârea din 6 iulie 2010, §§ 136-138.

²³ Considerentul 9 și art. 2, 3 § 1, 7 § 1, 9 §§ 1 și 3 din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului; articolele 8 și 14 din Convenția europeană a drepturilor omului și 1 a Protocolului n° 12 la Convenție.

²⁴ Considerentul 9 din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului din 1989: „Data fiind lipsa sa de maturitate fizică și intelectuală, copilul are nevoie de protecție și îngrijire speciale, inclusiv de o protecție juridică adecvată, atât înainte cât și după nașterea sa”.

²⁵ Articolul 8 § 1 din Convenția cu privire la drepturile copilului (1989): „Statele parti se obliga sa respecte dreptul copilului de a-si pastra identitatea, inclusiv cetatenia, numele si relatiile familiale, astfel cum sunt recunoscute de lege, fara nici o imixtiune ilegala”.

cunoaște și de fi crescut și educat de un bărbat și de o femeie care sunt tatăl și mama sa²⁶ - „**interesul prioritar al copilului este de a fi crescut de părinții săi naturali**”²⁷; „**fiecare stat ar trebui să ia, cu prioritate, măsurile necesare care să permită menținerea copilului în familia sa de origine**”²⁸.

Pentru întărirea obligațiilor prevăzute de aceste tratate, există numeroase studii sociologice din care rezultă **stabilitatea căsătoriei față de concubinaj**²⁹. Faptul că prin mariaj se formează un mediu familial mult mai stabil conduce la concluzia că **doar căsătoria oferă un mediu optim pentru creșterea, dezvoltarea și educarea corespunzătoare a copiilor**.

Ponderea nașterilor în afara căsătoriei s-a dublat în ultimii 20 de ani (de la 15% în 1992, la 31% în 2012). Majoritatea mamelor tinere necăsătorite (60,2%) sunt sub 25 ani³⁰.

Așadar, apreciem că **interesul superior al copilului ar fi neglijat prin instituirea parteneriatului civil, întrucât acesta distanțează interesele cuplului de nevoile și interesele reale ale copiilor.**

Discriminarea copiilor. Referindu-ne tot la copii, în cazul în care nu facem decât să încercăm deschiderea cutiei Pandorei privind toate tipurile de „iubiri” împotriva firii (= din care nu pot rezulta copii) prima luată în vedere fiind homosexualitatea, să ne gândim ce ar putea înțelege un copil prins în mijlocul unui parteneriat civil care fundamentează „familia” formată din doi homosexuali sau două lesbiene? Cum s-ar putea el dezvolta armonios sufletește, spiritual și sexual? Cine este mama într-o astfel de asociere? Cine este tatăl?

Dacă, așa cum am arătat, refuzul legiferării căsătoriei între homosexuali, lesbiene ori transexuali nu conduce la discriminarea lor, căci aceștia nu se găsesc din punct de vedere obiectiv în aceeași situație ca un cuplu format dintr-un bărbat și o femeie, cu siguranță că legalizarea acestui tip de uniune va duce la discriminarea copiilor.

Mergând mai departe pe firul logic al agendei în ce privește copiii, lobby-ul „minorităților sexuale” pretinde un drept la filiație, fie prin adopție, fie prin reproducerea

²⁶ Articolul 7 § 1 din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului: „*În măsura posibilității, dreptul [copilului] de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijit de aceștia*”; articolul 9 § 1 din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului: *obligatia statului de a „veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței acestora, cu excepția situației în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și cu respectarea legilor și a procedurilor aplicabile, ca aceasta separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesară în cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, în cazul copiilor maltratați sau neglijati de părinți sau în cazul în care părinții trăiesc separat și se impune luarea unei hotărâri cu privire la locul de reședință a copilului*”.

²⁷ Articolul 3 din Declarația ONU referitoare la principiile sociale și juridice aplicabile protecției și bunăstării copiilor, de luat în considerare mai ales sub aspectul practicilor în materie de adopție și plasament familial pe plan național și internațional din 1986.

²⁸ Convenția de la Haga privitoare la protecția copiilor și la cooperarea în materie de adopție internațională din 1993.

²⁹ „Understading society”, studiu național al *Marriage Foundation* din Marea Britanie, arată că dintre părinții care rămân împreună până când copilul lor împlinește 16 ani, 93% sunt căsătoriți

<http://provitabucuresti.ro/resurse/statistici-i-studii/studii/430-casatoria-mediul-optimal-cresterea-copiiilor>

³⁰ Anuarul Statistic 2012 editat de Institutul Național de Statistică

asistată medical cu terț donator, procreați **la comandă** (întocmai precum bunurile!). **Acești copii vor fi privați în mod deliberat, prin lege, de cel puțin unul din părinții lor.** Astfel, ei vor fi discriminați, adică plasați, fără vreo „justificare obiectivă și rezonabilă”, într-o situație diferită față de copiii care cresc și se dezvoltă într-o familie naturală. Vor exista, prin urmare, prin efectul legii, două categorii de copii.

Odată cu adoptarea parteneriatului/„căsătoriei” între persoanele de același sex, **vocabularul juridic și principiile juridice care aveau la baza diferența sexuală vor fi șterse din Codul civil. Cuvintele „bărbat/femeie”, „mamă/tată”, „soț/soție” vor dispărea**³¹. La fel și „prezumțiile de maternitate și de paternitate” („*mater semper certa est, pater vero is est quem nuptiae demonstrant*”, mama e certă - cea care naște - , tatăl e desemnat prin căsătorie sau, în absența căsătoriei, prin recunoaștere), „concediul de maternitate”, etc. **Căci nu va fi posibil ca unora să li se aplice vechiul regim, iar altora noul regim al dreptului familiei.** Cum diferența sexuală ca fundament al familiei și al filiației este absentă în parteneriatele civile/„căsătoria” între persoane de același sex, dreptul familiei va trebui rescris, așadar propunerea de act normativ se regăsește, **din nou, în totală contradicție cu normele de tehnică legislativă** căci potrivit art. 6, alin. 1 din legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă, **proiectul de act normativ trebuie să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă.**

Unde vor fi stabilitatea și eficiența, atunci când toate instituțiile care au la bază diferența sexuală vor fi deconstruite? „Căsătoria” va fi redefinită în afara dimensiunii sale familiale. „Familia” și „filiația” vor avea ca fundament nu diferența sexuală, ci simpla voință a părților³². Părinții unui copil nu vor mai fi un tată și o mamă, ci i se vor impune ca părinți două mame/doi tați, ori chiar mai mult de doi³³. Astfel, **se va crea o filiație necredibilă, incoerentă și incompatibilă cu realitatea.**

3. Crearea de obligații nejustificate bugetului public și angajatorilor

Propunerea legislativă grevează bugetul public și naște obligații suplimentare angajatorului/mediului de afaceri.

Astfel, se instituie dreptul partenerului supraviețuitor la pensie de urmaș (art. 21(2) al propunerii legislative), fără a se prezenta **impactul asupra bugetului de pensii și asigurări sociale de stat și nici sursa finanțării necesare.** De asemenea, în cazul parteneriatelor încheiate între persoane de același sex, care sunt prin natura lor infertile, „pensia de urmaș”

³¹ Cazul Franței este grăitor: odată cu legiferarea căsătoriei între persoane de același sex, Codul familiei și legile privind actele de stare civilă au fost modificate, cuvintele „soț/soție”, „mamă/tată” fiind înlocuite prin „partener 1/partener 2” și „părinte 1/părinte 2”.

³² Jean Hauser, professor de drept la Universitatea din Bordeaux, în [Laurence Neuer, « Faut-il légaliser le mariage homosexuel ? »](#), Le Point, 24 apr. 2012: „stabilirea unei filiații asexuate care nu se bazează pe biologic, ci pe decizia indivizilor”.

³³ În Marea Britanie este legal ca un copil să aibă mai mult de 2 părinți.

împovărează inadmisibil și imoral, în contul generației următoare de contribuabili, un sistem de pensii și așa aflat în mare deficit. Este imposibil ca aceste cheltuieli să poată fi „acoperite prin taxele de înregistrare și cele de notificare” a parteneriatelor, așa cum se afirmă în expunerea de motive.

De asemenea, conform art. 29(3), se instituie un drept la concediu în urma încheierii parteneriatului civil, drept care acum există doar pentru soți. Nu rezultă că inițiatorii s-ar fi consultat cu mediul de afaceri și care ar fi opinia reprezentanților acestuia privind noua categorie de drepturi acordate angajaților.

4. Alte aspecte juridice

a. Negarantarea dreptului la obiecția de conștiință. Propunerea legislativă nu prevede excepții pe motive de conștiință pentru notarii și funcționarii publici care nu vor dori, din cauze religioase, să autentifice/certifice parteneriate civile și nici pentru antreprenorii creștini care ar putea refuza oferirea de servicii „familiilor” de homosexuali întemeiate în baza acestor parteneriate.

Precizăm că astfel de situații sunt deja foarte numeroase și problematice în alte țări, precum SUA și Marea Britanie, unde legislația a devenit de așa natură încât cei precizați sunt obligați, împotriva conștiinței lor, la prestarea unor astfel de servicii.

Exemplu: În Marea Britanie, homosexualii au anunțat că vor da în judecată Biserica Anglicană pentru a o obliga să le ofere serviciu religios³⁴!

b. Înlesnirea comiterii de fraude. Având în vedere că parteneriatul civil nu presupune drepturi și obligații personale, înseamnă că și doi vecini de bloc sau doi colegi de facultate sau pur și simplu doi cunoscuți, necăsătoriți fiind, pot merge în fața notarului pentru a încheia un astfel de parteneriat. După ce unul (sau amândoi) și-a atins scopul, care poate fi contractarea unui credit sau apelarea la servicii medicale gratuite în baza asigurării celui alt partener, spre exemplu, parteneriatul se poate desființa, prin acordul comun sau pur și simplu prin decizie unilaterală. Așadar, parteneriatul civil poate foarte ușor să ducă la fraude, la **păcălirea statului sau a instituțiilor particulare** (precum băncile). **Parteneriatul civil îndeamnă la încheierea unei uniuni doar pentru atingerea unui scop mecantil**, iar când acesta este atins, se poate renunța în cel ușor mod posibil la această uniune prin simpla denunțare unilaterală³⁵.

³⁴ Articolul „Un cuplu de homosexuali vrea să oblige Biserica Anglicană să-i cunune” la <http://bit.ly/14V4lor>

³⁵ La art. 30, alin. 1, lit. c din propunerea legislativă se prevede că parteneriatul civil încetează în 30 de zile de la data comunicării deciziei unilaterale a unuia dintre parteneri privind încetarea parteneriatului.

5. Perspectiva filosofiei dreptului: Legislația nu poate face abstracție de criteriile morale ale societății

„Se verifică mereu, de-a lungul istoriei, câtă dreptate a avut marele jurist francez Maurice Hauriou, când a scris: dacă este alungată morala, alungată va fi și libertatea. Cuvintele acestea s-ar cuveni să le fie de învățătură tinerilor care poate că nu înțeleg de ce desfrâul și dezordinea sunt potrivnice libertății și de ce morala e o condiție esențială a existenței ei.” (N. Steinhardt - Jurnalul Fericirii)

Despre aparenta contradicție între Drept și Morală. Una din funcțiile unei legi este să determine valorile cheie ale societății, ca și ale persoanelor umane. Însă relativismul corupe foarte mult, și mai ales atunci când este consfințit prin lege: pe de o parte, se pretinde că nu este posibil consensul în chestiuni morale, deoarece valorile morale sunt relative și nu trebuie să fie impuse altora. În același timp, totuși, se introduce o anumită viziune morală în lege, în acest caz, prin înlăturarea constrângerilor legale și interdicțiilor în domeniul legat de sexualitate și viața personală - cum este cazul „soluției” legislative privind **„parteneriatele civile”**. Cei care încearcă să se opună acestor inovații, precum semnatarii acestui Memoriu, li se spune că „își impun moralitatea lor asupra altora”, în timp ce aceia care urmăresc noi „drepturi” le impun societății în numele libertății și al demnității umane. Relativismul este simultan afirmat (pentru a dezarma critica) și negat (pentru a garanta principii și drepturi noi) într-un demers care seamănă mai mult cu un joc de putere decât cu un proces deliberativ autentic³⁶.

În acest fel, insistența de a exclude moralitatea din lege duce la deformarea legii. În loc să protejeze legea și valorile sociale importante - precum Familia - legea începe să le submineze. În acest demers, autoritatea legii și legitimitatea procesului de legiferare sunt puse sub semnul întrebării.

Disprețul pentru moralitate a dus la o anumită abordare a legii. Regimurile totalitare au batjocorit legea și domnia ei, stabilind legi care consfințesc drepturi și protecție mărite, în timp ce stăpânesc prin teroare, aplicată prin proceduri pseudolegale. Nu este o întâmplare faptul că legea s-a degradat în acest fel în același timp în care ce religia și moralitatea erau subminate.

Deși unul dintre argumentele susținătorilor parteneriatului civil este acela privitor la dreptul la respectarea vieții private și a alegerii personale, împreună cu respingerea noțiunii de morală publică (larg împărtășită de activiștii și politicienii de Noua Stângă, așa cum este dl. Cernea), ar fi nesincer să se pretindă că legalizarea „parteneriatului civil” este doar o chestiune de viață privată și că nu alterează percepția publică asupra sferei private.

³⁶ Cardinal George Pell – *God and Caesar. Selected Essays on Religion, Politics, and Society*. The Catholic University of America Press, Washington, 2007, pag. 15-20

Argumentul privind impunerea moralității personale a „conservatorilor” și a heteronormativității asupra tuturor celor care nu le împărtășesc - inclusiv asupra homosexualilor - este și înșelător, și aceasta este probabil cea mai importantă critică pe care o aducem propunerii legislative. Dreptul familiei, așa cum este el structurat în România prin „proaspătul” Codul Civil, are în vedere protejarea Familiei și a Copilului. Este oare apărarea căsătoriei și a heteronormativității, pe temeiul protejării a două instituții fundamentale pentru funcționarea societății, același lucru cu „impunerea viziunii morale personale” asupra unor invidizi care o resping, în acest caz homosexualii?

Dacă este, atunci ne regăsim în situația periculoasă în care ar trebui rediscutate și legile împotriva violului, a genocidului, a sclaviei și a discriminării rasiale, care sunt de asemenea bazate pe principii superioare bunului plac al unei comunități, fie ea și caracterizată printr-un anume comportament sexual.

Capcana pe care dreptul o întinde juriștilor este aceea de a-i face să cedeze tentației de a nu vedea mai departe de litera legii. Credem că un adevărat om de drept trebuie nu numai să cunoască dreptul, ci și să vadă dincolo de el, de unde vine și încotro se îndreaptă. Cea mai înaltă treaptă a cunoștinței științei dreptului este atinsă de jurist atunci când acesta realizează că **principalul reper al Dreptului este Morala - în cazul României, morala iudeo-creștină.**

Ceea ce paginile de mai sus și-au propus să demonstreze atrage atenția asupra unui aspect pe care niciun om de drept nu ar trebui să îl ignore: Dreptul pleacă de la realitatea umană, din care extrage ceea ce este rațional și moral, pentru a se întoarce tot la aceasta, în scopul de a impune ***ceea ce trebuie să fie. Un drept trainic și sănătos va atribui acestui ceea ce trebuie să fie conotații morale și va folosi mecanismul constrângerii***, de care dispune, în scopul promovării virtuții umane și înnobilării omului.

Între Drept și Morală nu există decât o aparentă contradicție, cele două noțiuni fiind, de fapt, complementare, așa cum arăta juristul român Istrate Micescu: „Dreptul este un fel de morală, dar o morală impusă, cu garanția de asigurare a respectului ce i se datorește(...). Altfel spus, dreptul este morala celor ce nu au morală³⁷.”

6. O abordare din perspectivă sociologică

În acest capitol vom analiza din punct de vedere sociologic câteva dintre motivațiile prezentate în *Expunerea de motive la propunerea legislativă*.

Extras din Expunerea de motive: *Cunoscut si sub numele de coabitare sau uniune consensuala, parteneriatul civil a premers casatoriei din perspectiva dreptului civil, reprezentand, in acelasi timp, o alternativa la aceasta. Atat dreptul roman cat si „jus valachicus” includ ca forma de convietuire de tip legal Intre doua persoane.*

³⁷ I. Micescu, *Despre drept și dreptate* în *Curs de drept civil*, ed. All Beck, București, 2000.

Comentariu: În acest paragraf sunt incluse informații false și sunt ignorate date reale ale istoriei și sociologiei familiei. La romani, căsătoria era consacrată ca uniune între un bărbat și o femeie; cele două statute erau net diferențiate, dar asociate în cadrul căsătoriei. Existau chiar termeni diferiți care defineau căsătoria pentru femeie – termeni substanțiali, nominali, care desemnau schimbarea structurală ce urma să aibă loc în identitatea femeii – și căsătoria pentru bărbat – termeni acționali, de transfer al tutelei asupra femeii de către tată sau tutore (*nuptum dare*) către mire (*uxorum ducere*). Până la sfârșitul secolului XIX, căsătoria presupunea, în toată lumea europeană (și, evident, nu numai!) schimbarea fundamentală de statut a femeii: până în momentul nunții fecioară (doar potențial și nedeplin femeie), prin nuntă căpăta starea legală și statutul social de mamă (actualizarea stării de femeie), cel mai înalt pe care o femeie îl putea atinge, cel mai bine valorizat social³⁸. Chiar dacă nu era oficiată într-o instituție publică, în antichitatea greacă și romană căsătoria se celebra în fața oamenilor și zeilor (în fața vetrei sacre, printr-un ritual de inițiere a tinerei mirese în cultul familiei soțului) și consacra uniunea între un bărbat și o femeie: „Ubi tu Caius, ego Caia” – era formula sacramentală care consacra uniunea între cei doi. În toată lumea antică nu a existat nici o formulă „partenerială”, ci concubinaj cu sclave sau hetaire, ceea ce constituia un comportament, chiar dacă tolerat, amendabil atât de morala socială, cât și de zei, așa cum este și astăzi în majoritatea societăților.

Cât despre dreptul cutumiar românesc, nunta era mai mult decât o normă socială sau legală, era unul dintre pragurile cosmice, de neevitat, ale existenței: oricine se naștea, urma să se căsătorească și să moară. Nunta semnifica, prin ritualul specific, momentul zămislirii, al trecerii femeii în starea de mamă. De aici și obiceiul, atât de ciudat pentru gândirea individualistă modernă, al „nuntirii” morților tineri, necăsătoriți în timpul vieții. A susține existența unei forme „parteneriale” în cultura familială românească, dovedește ignorarea deplină a specificului societății tradiționale românești. De adăugat că în limba română nu există niciun termen care să desemneze o asemenea modalitate de conviețuire; sintagmele noi (precum *concubinaj*) sunt folosite reprobator, evidențiind atitudinea generală a societății față de acest fenomen restrâns.

Extras din Expunerea de motive la propunerea legislativă: „De asemenea, legislația română în vigoare cuprinde trimiteri la institutia parteneriatului în OUG 1021/2005, republicată în 2011, privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European și a cetățenilor Confederației Elvețiene, apărută în Monitorul Oficial, Partea I nr. 774 din 2 noiembrie 2011: „partener - persoana care conviețuiește cu cetățeanul Uniunii Europene, dacă parteneriatul este înregistrat conform legii din statul membru de origine ori de proveniența sa, în cazul în care parteneriatul nu este înregistrat, relația de conviețuire poate fi dovedită” (Cap. I, Art. 2, par. 7).

³⁸ Să nu uităm că vreme îndelungată, în preistoria familiei europene, aportul viril al bărbatului la reproducere era ignorat: se știa că femeile sunt singurele capabile de procreare, având acces privilegiat la misterele fertilității, gestației și nașterii. Neoliticul este numai apogeul acestei stări de lucruri, atestat prin dovezi arheologice, lingvistice, paleoantropologice, și în paleolitic și mezolitic.

Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului European din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității include partenerii ce formează parteneriatul civil printre membrii familiei în Art. 2(1), (b): "membrii familiei" înseamnă sotul/sotia, persoana care convietuiește cu victima, fiind angajată într-o relație intimă și gospodărind împreună cu aceasta de o manieră stabilă și continuă(...)".

Comentariu: Din punct de vedere sociologic, invocarea unor prevederi legislative de proveniență europeană nu sunt un argument pentru a dovedi existența unei anumite realități sau instituții sociale. Dimpotrivă, datele sociologice și antropologice asupra familiei europene reflectă o deosebire substanțială între modelele culturale familiale ale diferitelor societăți. Încercarea de a uniformiza legislativ socialul poate conduce la scăderea încrederii în instituțiile politice națională și europene. A se lua în considerare și cazul Franței, unde manifestările populației împotriva legalizării căsătoriei homosexuale au fost ignorate de clasa politică, lucru ce poate pune problema reprezentativității conducerii politice a Franței în raport cu societatea franceză.

Extras din Expunerea de motive la propunerea legislativă: *"Recunoașterea acestor familii în afara sferei căsătoriei este o reflectare și o transpunere în plan legislativ a evoluției societății, a normelor și valorilor actuale din perspectiva egalității în drepturi și a nediscriminării. Realitatea din societatea românească contemporană reflectă coexistența tipurilor de familii în forme diverse, de tipul cuplurilor ce decid să coabiteze în afara căsătoriei sau nu pot să se căsătorească și a cuplurilor formate în comunități etnice tradiționale în baza respectării unor reguli cutumiare".*

Comentariu: Căsătoria a cunoscut diverse forme: **ritual casnic** (ritual de inițiere sau de trecere integrat unui cult religios domestic cu recunoașterea socială a noilor statute ale celor căsătoriți) - în antichitatea europeană și în societatea tradițională românească veche), **ritual religios** oficiat în spațiul public (biserica) – în Evul Mediu european sau **instituție contractuală civilă**, oficiată de un funcționar public – în societățile europene moderne. Din acest punct de vedere, parteneriatul civil nu se deosebește substanțial de cea de a treia formă, prin urmare nu prezintă o utilitate reală. **Marca acestui proiect legislativ**, care atrage atenția chiar de la începutul textului, este **neprecizarea deosebirii de sex între persoanele care pot intra în parteneriat, ceea ce reprezintă deschiderea drumului pentru asocierea unei recunoașteri legale legăturii homosexuale.**

Societatea românească cunoaște, în prezent, în marea sa majoritate, căsătoria în care sunt suprapuse toate cele trei forme de celebrare a căsătoriei: contractul civil, ritualul religios și nunta, celebrată în cadrul grupului de rudenie și a comunității de apartenență.

Evocarea unei familii în afara căsătoriei este o eroare logică, științifică și morală. Din punct de vedere sociologic, familia este o uniune elementară cu bază socială, în care se manifestă formele fundamentale de socialitate și de solidaritate, atât longitudinală (între părinți și copii, transgenerațională), cât și transversală (între frați sau între soți). Finalitatea ei

este preluarea, păstrarea și transmiterea unui patrimoniu cultural (valori, identități), social (status-uri și tipuri de relații), religios (divinități, ritualuri familiale), juridic (norme, sistemul de recompense și sancțiuni), economic (proprietatea familială) și biologic (ereditate). Din această perspectivă, căsătoria este subordonată, în interiorul familiei, descendenței; **obiectivul principal al căsătoriei a fost și este continuarea descendenței legitime.**

Egalitatea în drepturi și nediscriminarea, invocată ca temei al acestui tip de „familie în afara sferei căsătoriei” (sintagma este incorectă din toate punctele de vedere) nu poate presupune și egalitatea de statut familial. Definițiile sociologice, antropologice, biologice și psihologice ale familiei pleacă de la premisa diferenței esențiale între bărbat și femeie, fără de care familia nu se poate fundamenta. Rolurile de bărbat și femeie – respectiv de tată și mamă – și statutele asociate presupun capacități, atribuțiuni, sarcini, domenii diferite în cadrul spațiului familial. Cu alte cuvinte, femininul și masculinul sunt categorii exclusiviste, care îmbracă forme deosebite de existență, nu numai din punct de vedere biologic sau psihologic (atestat în planul naturii umane, supraevaluat astăzi), ci și social, cultural și religios.

Extras din Expunerea de motive la propunerea legislativă: „La recensământul din 2002, 828.000 de persoane au declarat ca traiesc în „uniune consensuală” (3,9% din populație), iar sondajele mai recente arată o creștere de până la 5,7% în 2008. Acest trend este din punct de vedere unul crescător, reflectând o mai diversitate a relațiilor de cuplu, în concordanță cu evoluția realităților și mentalităților din întreaga lume democratică. Obligația statului român este de a oferi protecție egală în fața legii tuturor acestor forme de conviețuire familială așa cum o face începând cu 1989, și în diverse forme, cvasi-majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene și a democrațiilor consolidate de pe continentul nostru.

In 1989, Danemarca a reglementat pentru prima dată în lume parteneriatul înregistrat. Măsuri similare au fost luate apoi în Norvegia (1993), Suedia (1995), Islanda (1996), și Finlanda (2002). În 1998, Belgia prevede întăritarea coabitării legale. În 1999, Franța a introdus Pactul civil de solidaritate. Germania a creat Lebenspartnerschaft (parteneriatul de viață) în 2001; Luxemburg a introdus uniunea civică în 2004, iar Slovenia a stabilit parteneriatul înregistrat în 2005. Elveția a creat parteneriatul înregistrat care a fost votat prin referendum în 2005. Marea Britanie a recunoscut prin lege parteneriatul civil în 2005. Alte state Europene au adoptat reglementări privind coabitarea și parteneriatul înregistrat sau neînregistrat. Olanda recunoaște prin lege coabitarea înregistrată din 1979, iar parteneriatul înregistrat din 1999. Croația recunoaște parteneriatul înregistrat din 2006 - acesta include obligații comune de susținere și întreținere, dreptul la succesiune, dreptul de preluare a contractului de închiriere, taxarea comună. În 2007, a fost modificat și Codul Civil al Ungariei în vederea adoptării parteneriatului înregistrat.”

Comentariu: Argumentele prezentate în cadrul *Expunerii de motive* ignoră realitatea socială românească. Nicio presiune socială, nicio manifestare socială nu a fost înregistrată în sprijinul unei atare propuneri. Fenomenul concubinajului, înregistrat statistic (și

în cadrul anchetelor sociologice, dar preponderent la nivelul tinerilor; decizia acestora era una de amânare a căsătoriei și nicidecum una de eliminare a ei ca opțiune de conviețuire cu maximă valoare socială), nu este grăitor decât pentru o situație de moment a cuplurilor. Dimpotrivă, familia (din care căsătoria face parte ca instituție subordonată) este una dintre valorile care se bucură de cea mai mare apreciere din partea societății românești (86% dintre români apreciază că familia este foarte importantă, în vreme ce politica – cadrul în care a luat naștere această inițiativă legislativă – este considerată a fi foarte importantă de numai 6% dintre respondenții români din cadrul etapei 2008 a European Values Survey).

Extras din Expunerea de motive la propunerea legislativă: „Aceasta propunere legislativa nu implica direct resurse financiare suplimentare de la bugetul de stat, cheltuielile aferente putand fi acoperite prin taxele de inregistrare si cele de notificare a relatiei de parteneriat civil. Legea va reprezenta un progres notabil in materia respectarii drepturilor omului din Romania pentru cuplurile care decid sa isi organizeze astfel viata de familie.”

Comentariu: Propunerea nu implică resurse financiare suplimentare de la bugetul de stat, dar implică un alt fel de pierderi: subminarea familiei și a căsătoriei implică fenomene precum instabilitatea persoanelor în cadrul menajelor alternative, decaderea statutelor familiale (soț-soție, părinți-copii) recunoscute și care structurează relațiile sociale în societatea românească, creșterea anomiei sociale, scăderea natalității, îmbătrânirea populației – pierderi care, într-un viitor nu foarte îndepărtat, se vor reflecta și financiar la bugetul de stat, dar și, ireparabil, la nivelul societății românești. Drepturile omului includ dreptul la existența socială și familială. **Un asemenea proiect de lege ignoră aceste dimensiuni definitorii ale persoanei umane; pentru inițiatorii lui, persoana umană în societatea românească trebuie reformată pentru a corespunde viziunii lor, de natură neștiințifică, amorală, ideologică.**

CONCLUZIE

Pentru motivele arătate mai sus, **organizațiile semnatare ale prezentului Memoriu cheamă legiuitorii români să respingă Propunerea legislativă privind parteneriatele civile, stabilind totodată o limită a „libertăților”, pentru a nu aduce distrugerii ireparabile pilonilor societății, precum familia.**

Într-adevăr, **instituția căsătoriei trăiește o criză.** Din ce în ce mai des este privită ca o legătură ce are drept unic scop producerea satisfacției erotice. Când pasiunea slăbește, soții se despart și merg să caute excitație în altă parte. Aceasta se face în detrimentul copiilor. De altfel, cuplurile căsătorite se hotărăsc să aibă copii tot mai târziu și mai rar. Rezultatul este criza demografică, o consecință a concentrării narcisiste și infantile asupra propriilor plăceri.

Acest lucru nu înseamnă totuși că ar trebui să demontăm instituția căsătoriei. Așa cum leacul pentru boală nu este sinuciderea.

Din punct de vedere natural, familia este o unitate de procreare, a cărei condiție necesară este heterogenitatea sexelor - și așa trebuie să rămână. Uniunile homosexuale sunt împotriva sau, măcar, în afara naturii: o atestă nu numai anatomia și fiziologia reproducerii, ci și etologia sau științele naturii care nu au omul ca referențial. De asemenea, în ce privește parteneriatul între heterosexuali, statul nu are nicio rațiune de a proteja o legătură care nu face decât să estompeze valorile sociale și nu aduce niciun beneficiu general, pe niciun plan.

Bibliografie

- Centrul European pentru Lege și Justiție - *Dreptul bărbatului și al femeii de a se căsători și de a întemeia o familie*, studiu juridic, 2013
- I. Micescu - *Despre drept și dreptate* în *Curs de drept civil*, ed. All Beck, București, 2000
- Cardinal George Pell – *God and Caesar. Selected Essays on Religion, Politics, and Society*. The Catholic University of America Press, Washington, 2007, pag. 15-20
- „Mariage des personnes de même sexe et homoparentalité”, législation comparée, Sénat français, noiembrie 2012
- *Inima ascultătoare: Reflecții asupra fundamentelor Legii*. Adresă a Sanctității Sale Benedict al XVI-lea, citită în fața Reichstag-ului, Berlin, 22 septembrie 2011

Mulțumim d-nei conf. univ. dr. în sociologie Corina Bistriceanu și d-nei Andreea Popescu, jurist la Centrul European pentru Lege și Justiție, pentru contribuția esențială la realizarea acestui material.

Semnături

1. Alianța Familiilor din România
2. Federația Organizațiilor Ortodoxe Pro Vita din România
3. Asociația Părinților pentru Educație Sănătoasă (București)
4. Asociația pentru Apărarea Familiei și Copilului (București)
5. Alianța pentru Demnitate Națională (București)
6. A.S.C.O.R. - Asociația Studenților Creștin Ortodocși din România - toate filialele
7. Asociația Generală a Românilor Uniți, Greco-Catolici din România
8. Asociația Dascălilor din România

9. Asociația „Familia Ortodoxă”
10. Asociația Familiilor Catolice „Vladimir Ghika” (București)
11. Asociația Familia și Viața (Roman)
12. Asociația Provita Media (București)
13. Asociația Provita Sf. Brâncoveanu, filiala Pitești
14. Asociația Pro Vita „Sf. Stelian” (Teleorman)
15. Asociația „Darul Vieții” (Timișoara)
16. Asociația Meșterilor Populari din Moldova (Iași)
17. Asociația Christiana (București)
18. Asociația Ortodoxia Tinerilor (Galați)
19. Bridge to Europe (Timișoara)
20. Asociația „WorldTeach” (Timișoara)
21. Asociația Prologos (Timișoara)
22. Asociația „Prologos” (Oradea)
23. Asociația „Sinaxis 2010”
24. Institutul „Frații Golescu” pentru relații cu românii din străinătate (București)
25. Asociația „Sf. Acoperământ al Maicii Domnului” (Satu Mare)
26. Asociația COMMUNIO
27. Asociația Medicilor Catolici, filiala București
28. Asociația Casa GRATIS PRO DEO (București)
29. Asociația „Simplu – România” (Constanța)
30. Asociația pentru Revigorarea Tradiției - ART (București)
31. Asociația „Primul Pas” (Iași)

32. Asociația „Studenti pentru Viață” (București)
33. Asociația Creștin Ortodoxă Mama Olga (Piatra Neamț)
34. Asociația Enable (Timișoara)
35. Centrul Diecezan Caritas (Iași)
36. Asociația Civic Media (București)
37. Fundația pentru Copii „Sf. Sava” (Buzău)
38. Asociația Copii pentru Cristos (Arad)
39. Fundația Creștin Ortodoxă PRO FILIIS (Pitești)
40. Asociația PRO BURDUJENI (Iași)
41. Asociația Ieromonah Arsenie Boca (Arad)
42. Asociația „Lemaan Ahai - de dragul fraților mei” (București)
43. Asociația „Doamna Stanca” (București)
44. Asociația pentru Cultură „Alfa” (Fieni)
45. Asociația „Rost” (București)